

FSMA_2017_02 dd. 24/01/2017

Informatieverschaffing bij uittreding uit een aanvullende pensioentoezegging – Gecoördineerde verwachtingen en aanbevelingen

Toepassingsveld:

De pensioeninstellingen en inrichters die onderworpen zijn aan de wet van 28 april 2003 'betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid' en haar uitvoeringsbesluiten.

Samenvatting/Doelstelling:

Deze mededeling bevat een volledig overzicht van de verwachtingen en aanbevelingen van de FSMA op het vlak van de uittredingsinformatie. Dit document herneemt de verwachtingen en aanbevelingen uit de mededeling 'FSMA_2015_15 dd. 5/10/2015' en vult deze aan met de bevindingen naar aanleiding van een onderzoek in 2016, waarbij rekening werd gehouden met de nieuwe wettelijke regels die van toepassing zijn sinds 1 januari 2016.

Structuur:

Inleiding

1. Wettelijk kader

2. Tijdigheid

3. Inhoud van de uittredingsfiches

3.1. Verworven reserves

3.2. Verworven prestaties

3.3. De keuzemogelijkheden

3.4. Algemene opmerkingen met betrekking tot de duidelijkheid en nauwkeurigheid

4. 'Best practices'

Inleiding

In 2015 voerde de FSMA een onderzoek naar de kwaliteit en de tijdigheid van de informatie die een pensioeninstelling moet bezorgen aan een aangeslotene die uittreedt.

Naar aanleiding van dit onderzoek publiceerde de FSMA mededeling 'FSMA_2015_15 dd. 5/10/2015' die de belangrijkste vaststellingen van het onderzoek bundelde en een aantal verwachtingen en aanbevelingen formuleerde.

In de loop van 2016 voerde de FSMA een opvolgonderzoek waarbij de standaard-uittreedingsfiches van een aantal pensioeninstellingen werden onderzocht.

Meer specifiek had dit onderzoek betrekking op de mate waarin de uittreedingsinformatie anno 2016 rekening houdt met de gewijzigde wetgeving, namelijk de wet van 18 december 2015¹. Deze wet van 18 december 2015 heeft een aantal wijzigingen doorgevoerd in de WAP². Deze nieuwe regels zijn van kracht voor alle uittreedingen die plaatsvinden vanaf 1 januari 2016.

Sommige daarvan hebben ook een impact op de uittreedingsfiches:

- op grond van het nieuwe artikel 32, § 1, 3°, c) van de WAP hebben aangeslotenen bij hun uittrekking voortaan het recht om de verworven reserves bij de pensioeninstelling te laten *zonder een andere wijziging van de pensioentoezegging dan een overlijdensdekking die overeenstemt met het bedrag van de verworven reserves*. In dat geval worden de verworven prestaties herrekend in functie van de verworven reserves om rekening te houden met deze overlijdensdekking. Deze herrekende verworven prestatie moet op grond van het nieuwe artikel 31, § 1, 4° van de WAP op de uittreedingsfiche worden vermeld;
- op grond van het gewijzigde artikel 31, § 1, 3° van de WAP moet de uittreedingsfiche in geval van behoud van een overlijdensdekking het *bedrag* en het *type* daarvan vermelden.

Dit onderzoek gaf aanleiding tot een aantal bijkomende verwachtingen en aanbevelingen.

Om redenen van duidelijkheid werd ervoor gekozen om de verwachtingen en aanbevelingen – zowel deze uit 2015 als deze op grond van het vervolgonderzoek - samen te brengen in één tekst. Deze mededeling bevat bijgevolg een volledig overzicht van de verwachtingen en aanbevelingen van de FSMA op het vlak van de uittreedingsinformatie. De verwachtingen en aanbevelingen die nieuw zijn in vergelijking met mededeling 'FSMA_2015_15 dd. 5/10/2015' werden voor de duidelijkheid door middel van een kantlijn aangeduid.

¹ Wet van 18 december 2015 tot waarborging van de duurzaamheid en het sociale karakter van de aanvullende pensioenen en tot versterking van het aanvullende karakter ten opzichte van de rustpensioenen.

² Wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid.

1. Wettelijk kader

Op grond van artikel 31 en 32 van de WAP heeft een aangeslotene bij een pensioentoezegging recht op bepaalde informatie wanneer hij uittreedt³. Een uittreder moet geïnformeerd worden over het bedrag van zijn verworven reserves (indien nodig aangevuld tot de rendementsgarantie) en prestaties.

Daarnaast moet hij ingelicht worden over alle keuzemogelijkheden die hij heeft voor het verdere beheer van zijn verworven reserves. Naast het behoud van zijn verworven reserves in de pensioentoezegging van zijn voormalige werkgever (of sector) heeft hij immers de keuze om deze over te dragen naar de onthaalstructuur van zijn voormalige werkgever (of sector), naar de pensioeninstelling van zijn nieuwe werkgever (of sector) of naar een instelling die de winst verdeelt en de kosten beperkt. [Wie vanaf 1 januari 2016 uittreedt, beschikt bovendien over de mogelijkheid om zijn verworven reserves achter te laten “zonder een andere wijziging dan het behoud van een overlijdensdekking die overeenstemt met de verworven reserves”. Indien de uittreder voor deze laatste keuzemogelijkheid opteert, moet hij worden ingelicht over het bedrag van de \(herrekende\) verworven prestaties. Vanaf 1 januari 2016 moet de uittredingsfiche in geval van behoud van een overlijdensdekking ook het *bedrag* en het *type* daarvan vermelden.](#)

Voormelde informatie moet men ook voldoende snel aan de uittreder bezorgen. De WAP hanteert een dubbele termijn van dertig dagen. De inrichter heeft 30 dagen om de pensioeninstelling te verwittigen dat er een uitreding heeft plaatsgevonden. De pensioeninstelling heeft op haar beurt 30 dagen om de inrichter de vereiste informatie te bezorgen. Het is dan finaal aan de inrichter om die informatie ‘onmiddellijk’ te bezorgen aan de uittreder.

Tot slot bepaalt artikel 4-15 van het KB WAP⁴ dat alle informatie m.b.t. aanvullende pensioenen in duidelijke en nauwkeurige bewoordingen moet worden opgesteld.

Bovenstaande wettelijke verplichtingen beogen dat de uittreder tijdig en met kennis van zaken – dus beschikkend over alle relevante informatie - een keuze kan maken voor het verdere beheer van zijn verworven reserves.

[Bij de redactie van de uittredingsfiche moet men ook rekening houden met het feit dat een pensioentoezegging beheerd kan worden door meerdere pensioeninstellingen. De FSMA is van mening dat de procedures van artikel 31 en volgende van de WAP in dat geval afzonderlijk van toepassing zijn op elke pensioeninstelling. Verdere uitleg bij dit standpunt kan teruggevonden worden op de website van de FSMA.](#)⁵

³ In wat volgt, wordt een uitredende aangeslotene een “uittreder” genoemd.

⁴ KB van 14 november 2003 tot uitvoering van de wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid.

⁵ Onder de rubriek ‘Professionelen > Thema’s > Pensioenen > Aanvullende pensioenen > Werknemers > Standpunten van de FSMA > De pensioentoezegging > aansluiting en uitreding > Uitreding > keuzes, procedures en termijnen > 01-03-2016 Pensioentoezegging beheerd door twee pensioeninstellingen’ of via de volgende link: <https://www.fsma.be/nl/pensioentoezegging-beheerd-door-twee-pensioeninstellingen>.

2. Tijdigheid

De WAP vereist dat de informatie bij uittreding tijdig wordt meegedeeld en hanteert hiervoor een dubbele termijn van dertig dagen (artikel 31, § 1 van de WAP):

- de inrichter heeft 30 dagen om de pensioeninstelling te verwittigen;
- de pensioeninstelling heeft op haar beurt 30 dagen om de inrichter de vereiste informatie te bezorgen;
- het is dan finaal aan de inrichter om die informatie 'onmiddellijk' te bezorgen aan de uittreder.

De FSMA heeft geen bezwaar tegen de werkwijze waarbij verzekeringsondernemingen de informatie bedoeld in de artikelen 31 en 32 van de WAP rechtstreeks bezorgen aan een uittreder in plaats van deze eerst (uitsluitend) te bezorgen aan de inrichter die deze dan op zijn beurt onmiddellijk zou moeten bezorgen aan de uittreder, althans voor zover kan worden gewaarborgd dat de informatie tijdig bij de juiste bestemming terecht komt.

De FSMA verwacht van pensioeninstellingen en inrichters dat deze de nodige maatregelen nemen om de informatie bij uittreding tijdig aan de aangeslotenen te kunnen bezorgen. Zij moeten hiertoe procedures uitwerken en interne controlemaatregelen nemen die voldoende waarborgen bieden met het oog op een tijdige registratie, communicatie (door de inrichter aan de pensioeninstelling) en verwerking (door de pensioeninstelling) van de uittredingen.

De FSMA verwacht van de pensioeninstellingen dat zij - als professionele partijen - de inrichters die het beheer van hun pensioentoezeggingen aan hen hebben toevertrouwd, wijzen op het bestaan van de wettelijke termijnen en het belang van een goede naleving ervan.

3. Inhoud van de uittredingsfiches

Op grond van artikel 31, § 1 WAP heeft een aangeslotene op het moment dat hij uittreedt recht op volgende informatie:

“1° het bedrag van de verworven reserves, desgevallend aangevuld tot de bedragen gewaarborgd met toepassing van artikel 24 (i.e. de rendementsgarantie);

2° het bedrag van de verworven prestaties;

3° de verschillende keuzemogelijkheden bedoeld in artikel 32, § 1, met vermelding dat de overlijdensdekking al dan niet behouden blijft [en] [in geval van behoud van een overlijdensdekking, het bedrag en het type ervan;](#)

4° [indien zij berekend kunnen worden, het bedrag van de verworven prestaties indien de aangeslotene opteert voor de keuzemogelijkheid bedoeld in artikel 32, § 1, eerste lid, 3°, c\).”](#)

Deze informatie moet bovendien “duidelijk en nauwkeurig” zijn (artikel 4-15 KB WAP).

3.1. Verworven reserves

Verworven reserves of wiskundige reserves. Pensioeninstellingen moeten in elk geval de verworven reserves in de zin van de WAP op de uittredingsfiche vermelden en mogen zich niet beperken tot een vermelding van de wiskundige reserves. Deze bedragen zijn niet noodzakelijk aan elkaar gelijk, in het bijzonder in het kader van toezeggingen van het type vaste prestaties.

Consistentie van termen. Het gebruik – binnen één en dezelfde uittredingsfiche – van meerdere termen door elkaar om de verworven reserves te benoemen, kan tot verwarring leiden en moet zoveel mogelijk worden vermeden.

De FSMA verwacht dat pensioeninstellingen in elk geval de verworven reserves in de zin van de WAP op de uittredingsfiche vermelden en zich niet beperken tot een vermelding van de wiskundige reserves.

De FSMA beveelt aan om het begrip ‘wiskundige reserves’ of andere louter verzekeringstechnische begrippen niet op te nemen in een uittredingsfiche. Niet alleen stemmen de wiskundige reserves niet noodzakelijk overeen met de verworven reserves in de zin van de WAP. Zelfs indien beide bedragen gelijk zouden zijn, draagt deze notie niet bij tot een beter begrip van de uittreder, omdat niet gewezen wordt op het verworven karakter van de reserves.

De FSMA verwacht dat een uittreder aan de hand van zijn uittredingsfiche duidelijk weet welk van de vermelde bedragen overeenstemt met het bedrag van zijn verworven reserves in de zin van de WAP. Daarom raadt de FSMA aan om in de uittredingsfiche het begrip “verworven reserves” te vermelden. Voor zover de uittredingsfiche gebruik maakt van een eigen terminologie om naar de verworven reserves te verwijzen, verdient het aanbeveling om in de toelichting te vermelden dat daarmee de verworven reserves worden bedoeld.

De FSMA raadt af te veel verschillende benamingen voor hetzelfde begrip door elkaar te gebruiken in eenzelfde uittredingsfiche. Dit om verwarring bij de uittreder te voorkomen.

[Het bedrag van de verworven reserves is belangrijke basisinformatie, ongeacht de keuze die de uittreder maakt. Om die reden verwacht de FSMA dat het bedrag van de verworven reserves op een prominente plaats wordt vermeld en niet enkel bij de keuzemogelijkheden die een overdracht van de verworven reserves inhouden.](#)

Duidelijkheid over rendementsgarantie. Conform artikel 31 van de WAP moet “*het bedrag van de verworven reserves, desgevallend aangevuld tot de bedragen gewaarborgd met toepassing van artikel 24*” worden meegedeeld.

De meeste verzekeringsondernemingen vermelden op de uittredingsfiche zowel het bedrag van de verworven reserves als het bedrag van de rendementsgarantie. De FSMA beschouwt dit als een goede praktijk. Het komt de duidelijkheid en nauwkeurigheid onbetwistbaar ten goede als men naast het bedrag van de verworven reserves ook telkens het exacte bedrag van de rendementsgarantie meedeelt. Beide bedragen hebben immers hun belang en dit ongeacht of de rendementsgarantie hoger of lager ligt dan het bedrag van de verworven reserves:

- wanneer de aangeslotene kiest voor het behoud van zijn reserves in de pensioentoezegging zal er voorlopig geen aanzuivering plaatsvinden en evolueren zijn rechten verder op grond van het niveau van de verworven reserves op het ogenblik van de uittreding. Dat bedrag is dus relevant voor hem, ook als de rendementsgarantie hoger zou liggen;
- wanneer de aangeslotene nadien alsnog zou beslissen om zijn reserves over te dragen, zal het over te dragen bedrag ten minste gelijk zijn aan het bedrag van de rendementsgarantie op het ogenblik van de uittreding (de zogenaamde 0 %-garantie). Ook dat bedrag is dus relevant, zelfs indien het bedrag van de verworven reserves hoger zou liggen dan de rendementsgarantie. Bij bepaalde pensioentoezeggingen kan immers niet worden uitgesloten dat het bedrag van de verworven reserves na uittreding zou dalen.

Het verdient wel de voorkeur om in de uittredingsfiche de nodige duiding te verschaffen bij het bedrag van de rendementsgarantie, opdat de aangeslotene kan begrijpen wat de draagwijdte is van dat bedrag en in welke gevallen hij er aanspraak op kan maken. De loutere kennisgeving van de verworven reserves en de rendementsgarantie, zonder verdere toelichting, volstaat niet om de aangeslotene voldoende inzicht te doen krijgen in de relevantie van de wettelijke rendementsgarantie bij het maken van de hem of haar aangeboden keuzes.

Wanneer pensioeninstellingen slechts één enkel bedrag vermelden, moeten zij op zijn minst expliciet vermelden dat bij de berekening van dat bedrag rekening werd gehouden met de wettelijke rendementsgarantie. Indien de rendementsgarantie hoger zou liggen dan het bedrag van de verworven reserves is de loutere vermelding van het bedrag van de verworven reserves, zonder aanvulling tot het bedrag van de rendementsgarantie, overigens in strijd met artikel 31 van de WAP.

De FSMA verwacht dat de pensioeninstellingen die slechts één bedrag meedelen in de uittredingsfiche, duidelijk aangeven dat men bij de vaststelling van dit bedrag rekening houdt met de rendementsgarantie.

De FSMA beveelt aan om zowel het bedrag van de verworven reserves als het bedrag van de rendementsgarantie aan de uittreder mee te delen en om de draagwijdte van beide bedragen toe te lichten, door de uittreder erop te wijzen dat bij een overdracht de verworven reserves desgevallend zullen worden aangevuld tot de opgegeven wettelijke rendementsgarantie.

[De FSMA verwacht dat een uittreder aan de hand van zijn uittredingsfiche duidelijk weet welk van de vermelde bedragen overeenstemt met het bedrag van zijn wettelijke rendementsgarantie. Daarom raadt de FSMA aan om in de uittredingsfiche het begrip “wettelijke rendementsgarantie” te vermelden. Een loutere verwijzing naar artikel 24 van de WAP is voor de uittreder onvoldoende duidelijk.](#)

3.2. Verworven prestaties

De verworven prestaties zijn het bedrag waarop de uittreder op de pensioenleeftijd, overeenkomstig het pensioenreglement, aanspraak kan maken wanneer hij beslist om zijn verworven reserves na uittreding niet over te dragen.

Verworven of verzekerde prestaties. Op de uittredingsfiche moeten in ieder geval de verworven prestaties in de zin van de WAP worden vermeld en niet enkel de prestatie die is gewaarborgd op

grond van de verzekeringsovereenkomst en die in bepaalde gevallen kan verschillen van de ‘verworven prestaties’. Bovenstaande overweging geldt voornamelijk bij uittredingsfiches in het kader van toezeggingen van het type vaste prestaties. Bij het gebruik van de term ‘verzekerd kapitaal’ in samenhang met termen die wijzen op een door de verzekeringsonderneming uitgevoerde reductie, kan de FSMA niet uitsluiten dat men de verworven prestatie in de zin van de WAP - ten onrechte - vervangt door een gereduceerd verzekerd kapitaal.

Consistentie van termen. Ook voor het omschrijven van de verworven prestaties is het af te raden om een veelheid aan termen in eenzelfde uittredingsfiche te gebruiken. Dit kan tot onduidelijkheid leiden en valt dus te vermijden.

Verworven of geraamde prestaties. In het kader van pensioentoezeggingen van het type ‘vaste bijdragen zonder gewaarborgd rendement’ kan de aangeslotene geen aanspraak maken op verworven prestaties ten laste van de inrichter. De verworven prestaties die de burger via Mypension.be (DB2P) zal kunnen consulteren, omvatten echter niet alleen de verworven prestaties *ten laste van de inrichter*, maar ook de verplichtingen (op de pensioenleeftijd) *van de pensioeninstelling*. De verworven prestaties zijn in dat geval gelijk aan de gereduceerde kapitalen⁶. Enkel wanneer er geen prestaties op de pensioenleeftijd gewaarborgd worden, en de verworven prestaties dus niet berekenbaar zijn, moeten deze niet worden vermeld.

Om redenen van coherentie tussen de uittredingsfiches enerzijds en de gegevens in DB2P anderzijds verwacht de FSMA dat de uittredingsfiches worden afgestemd op de gegevens die de aangeslotene kan consulteren in DB2P.

De FSMA verwacht dat pensioeninstellingen in elk geval de verworven prestaties in de zin van de WAP op de uittredingsfiche vermelden en zich niet beperken tot een vermelding van de verzekerde prestaties.

De FSMA verwacht dat een uitreder aan de hand van zijn uittredingsfiche duidelijk weet welk van de meegedeelde bedragen overeenstemt met het bedrag van zijn verworven prestaties in de zin van de WAP. Daarom raadt de FSMA aan om in de uittredingsfiche het begrip “verworven prestaties” te vermelden. Voor zover de uittredingsfiche gebruik maakt van een eigen terminologie om naar de verworven prestaties te verwijzen, verdient het aanbeveling om in de toelichting te vermelden dat daarmee de verworven prestaties worden bedoeld.

De FSMA beveelt aan om het aantal verschillende begrippen dat wordt gehanteerd in eenzelfde uittredingsfiche om de verworven prestaties te benoemen, tot een minimum te beperken. Dit om verwarring bij de uitreder te voorkomen.

De FSMA verwacht dat bij pensioentoezeggingen van het type vaste bijdragen zonder gewaarborgd rendement ten laste van de inrichter, waarbij de verzekeringsonderneming de technische grondslagen waarborgt tot op de pensioenleeftijd, het gereduceerd kapitaal als verworven prestatie wordt meegedeeld in de uittredingsfiche. [Dit is immers ook het bedrag dat de aangeslotenen via Mypension.be kunnen consulteren. Dit bedrag mag geen rekening houden met toekomstige winstdeelnames. Slechts wanneer de pensioeninstelling de technische grondslagen niet waarborgt tot](#)

⁶ Artikel 306/6 van de programmawet van 27 december 2006, zoals ingevoegd door art. 23 van de Wet van 15 mei 2014 houdende diverse bepalingen. Zie in het bijzonder de Memorie van Toelichting: *Parl.St.* Kamer 2013-14, 3500/001, 40.

[de pensioenleeftijd, zijn de verworven prestaties niet berekenbaar en moeten deze niet worden vermeld.](#)

Verworven prestaties als rente. Indien de pensioentoezegging bepaalt dat bij het opnemen van het aanvullend pensioen een periodieke rente zal worden uitbetaald, dan moet men de verworven prestaties bij een uittreding uit dat pensioenplan ook onder de vorm van een rente omschrijven.

De FSMA verwacht dat de verworven prestaties in de uittredingsfiche niet als kapitaal maar als rente omschreven zijn, indien de pensioentoezegging voorziet in de uitbetaling van een rente.

[Leeftijd waarop de verworven prestaties berekend worden.](#) De verworven prestaties worden berekend rekening houdend met de pensioenleeftijd die wordt bepaald in het pensioenreglement. Om het meegedeelde bedrag van de verworven prestaties zinvol te kunnen interpreteren is het belangrijk dat de pensioenleeftijd wordt meegedeeld, zoals dat trouwens verplicht is op de jaarlijkse pensioenfiche⁷. Als gevolg van de koppeling van de uitbetaling van het aanvullend pensioen aan de wettelijke *pensionering*⁸, zal het meer en meer voorkomen dat de verworven prestatie niet op de pensioenleeftijd wordt uitbetaald. Dit zal het geval zijn telkens wanneer de aangeslotene met wettelijk pensioen gaat vóór of ná de pensioenleeftijd bepaald in het pensioenreglement. Om verkeerde verwachtingen in hoofde van de uittreder te vermijden is het aan te bevelen om in de uittredingsfiche duidelijk te wijzen op de regels in verband met de opname van het aanvullend pensioen, middels een verwijzing naar [Mypension.be](#).

[De FSMA beveelt aan om de exacte datum mee te delen op grond waarvan de verworven prestaties werden berekend.](#) Die datum stemt overeen met de pensioenleeftijd die in het pensioenreglement wordt bepaald. Het is aanbevolen om daarnaast te vermelden dat de verworven prestaties slechts kunnen worden uitbetaald vanaf de datum waarop het wettelijk rustpensioen van een uittreder effectief ingaat (of –onder welbepaalde voorwaarden- kan ingaan), middels een verwijzing naar [Mypension.be](#).

3.3. De keuzemogelijkheden

3.3.1. Algemeen

Meedelen van alle keuzemogelijkheden. Artikel 32 van de WAP geeft een overzicht van de verschillende keuzemogelijkheden waarover de uittreder beschikt. Deze mogelijkheden moeten, althans voor zover zij beschikbaar zijn voor de aangeslotene in kwestie, allemaal op de uittredingsfiche worden vermeld. Omgekeerd moet men vermijden te verwijzen naar keuzemogelijkheden waartoe de aangeslotene geen toegang heeft. Standaardformuleringen waarbij men aan de aangeslotene te kennen geeft dat er “mogelijk” een onthaalstructuur bestaat, maar waarbij het vervolgens aan de aangeslotene is om na te gaan of er in zijn geval ook effectief een onthaalstructuur voorhanden is, vormen in dat opzicht geen voorbeeld van een goede praktijk.

[Opdat de uittreder een duidelijk en correct overzicht van de verschillende keuzemogelijkheden zou verkrijgen, is het belangrijk dat deze middels een goede bladschikking ook als afzonderlijke keuzes worden voorgesteld. Zo moet het duidelijk zijn dat de verschillende opties die neerkomen op een overdracht van de verworven reserves aparte keuzemogelijkheden uitmaken.](#)

⁷ Artikel 26, § 1, 1°, 2. van de WAP.

⁸ Artikel 27, § 1 van de WAP.

De FSMA verwacht dat elke uittredingsfiche alle keuzemogelijkheden bevat die zijn vermeld in artikel 32 van de WAP en openstaan voor de betrokken uittreder. Omgekeerd moeten pensioeninstellingen vermijden om door het gebruik van standaardclausules keuzemogelijkheden te vermelden waartoe de uittreder in werkelijkheid geen toegang heeft.

[De FSMA verwacht dat de verschillende wettelijke keuzemogelijkheden daadwerkelijk als afzonderlijke keuzes worden weergegeven en duidelijk van elkaar worden onderscheiden.](#)

Antwoordformulier. De pensioeninstellingen voorzien in de meeste gevallen een antwoordformulier waarop de uittreder kan aanduiden welke keuzemogelijkheid zijn voorkeur wegdraagt. De FSMA beschouwt dit als een goede praktijk die drempelverlagend werkt voor de uittreder.

De FSMA beveelt aan om een antwoordformulier te voorzien bij de uittredingsfiche.

De FSMA verwacht dat alle wettelijke keuzemogelijkheden hierop vermeld staan, inclusief de optie om de verworven reserves achter te laten zonder wijziging van de pensioentoezegging.

De FSMA beveelt aan om bij elke keuzemogelijkheid duidelijk te maken welke informatie en/of documenten de pensioeninstelling nodig heeft om de aangeduide optie uit te voeren.

De FSMA beveelt aan om het adres waarnaar het antwoordformulier verzonden moet worden ook duidelijk in het formulier zelf op te nemen.

De FSMA beveelt aan om de uittreder zelf de datum te laten opgeven waarop hij het antwoordformulier heeft ingevuld.

Keuzemogelijkheden onderworpen aan voorwaarden. De keuzemogelijkheden mogen niet onwettig worden beperkt, bijvoorbeeld door een overdracht van de verworven reserves afhankelijk te maken van een medisch onderzoek.

Het recht om na uittreding de pensioenreserves over te dragen mag niet worden onderworpen aan voorwaarden. De FSMA verwacht van de pensioeninstellingen dat zij elke verwijzing naar voorwaarden die de keuzemogelijkheden van de uittreder onwettig zouden beperken, uit de uittredingsfiches weren.

Behoud van het keuzerecht. Artikel 32, § 3 van de WAP bepaalt dat de uittreder aangesloten blijft bij de pensioentoezegging van zijn ex-werkgever indien hij geen andere keuze kenbaar maakt aan de inrichter of de pensioeninstelling binnen de dertig dagen na ontvangst van de uittredingsfiche. Datzelfde wetsartikel bepaalt dat de uittreder na het verstrijken van die termijn van dertig dagen het recht behoudt om alsnog voor een overdracht te kiezen (naar een onthaalstructuur, de pensioeninstelling van zijn nieuwe werkgever/sector dan wel een instelling die de winst verdeelt en de kosten beperkt). Het recht om over te dragen geldt dus onbeperkt in de tijd. [Dit recht geldt uiteraard ook voor de uittreder die er expliciet voor kiest om in eerste instantie zijn verworven reserves te behouden in het bestaande pensioenplan, namelijk zonder wijziging van de pensioentoezegging of zonder een andere wijziging van de pensioentoezegging dan een overlijdensdekking die overeenstemt met het bedrag van de verworven reserves.](#)

De uittredingsfiche mag niet de indruk wekken dat uittreeders maar over 30 dagen beschikken om voor de overdracht van hun verworven reserves te kiezen. Deze indruk kan ontstaan wanneer de uittredingsfiche het eerste deel van artikel 32, § 3 van de WAP vermeldt, op grond waarvan de aangeslotene die niet binnen de 30 dagen een keuze maakt geacht wordt te kiezen voor het 'behoud van de verworven reserves in de bestaande pensioentoezegging', maar vervolgens niet uitdrukkelijk mededeelt dat de aangeslotene ook na die termijn op elk ogenblik het recht behoudt om alsnog voor een overdracht te kiezen.

De FSMA verwacht dat de keuzetermijnen duidelijk vermeld worden in de uittredingsinformatie.

Het recht om verworven reserves over te dragen mag echter niet worden beperkt in de tijd. De FSMA verwacht dan ook dat vermeldingen die het recht op overdracht uitdrukkelijk beperken tot de termijn van dertig dagen (of een andere termijn) of die de indruk wekken dat het recht tot die termijn is beperkt, uit uittredingsfiches worden geweerd.

De FSMA beveelt aan om in de uittredingsfiche uitdrukkelijk te bepalen dat de uitreder die ervoor kiest om zijn verworven reserves te behouden in de ongewijzigde pensioentoezegging (expliciet dan wel stilzwijgend door geen andere keuze mee te delen binnen de 30 dagen) of opteert voor de keuzemogelijkheid 'zonder een andere wijziging van de pensioentoezegging dan een overlijdensdekking die overeenstemt met het bedrag van de verworven reserves', het recht behoudt om alsnog voor een overdracht te kiezen. Dit geldt in het bijzonder in het geval de uittredingsfiche uitdrukkelijk vermeldt dat de uitreder na de termijn van dertig dagen geacht wordt gekozen te hebben voor het behoud van zijn reserves in de oorspronkelijke toezegging.

Duidelijkheid over de overlijdenswaarborg. De wet vereist dat men bij de keuzemogelijkheden vermeldt of de overlijdensdekking al dan niet behouden blijft. Vanaf 1 januari 2016⁹ moet de uittredingsfiche in geval van behoud van een overlijdensdekking na uittreding, het bedrag en het type van de overlijdensprestatie vermelden.

Volgens een strikte lezing van de wettekst moet de pensioeninstelling ook melden dat de overlijdensdekking bij haar hoe dan ook vervalt als de aangeslotene ervoor opteert zijn verworven reserves over te dragen naar een andere pensioeninstelling (deze van de nieuwe werkgever/sector, dan wel een instelling die de winst verdeelt en de kosten beperkt). Uit de memorie van toelichting blijkt echter dat de wetgever hierbij de overlijdensdekking beoogde die van toepassing is indien de aangeslotenen opteert voor het behoud van de aansluiting zonder wijziging van de pensioentoezegging (zie 3.3.5.). Deze informatie moet de aangeslotene in het bijzonder toelaten om na te gaan of hij er belang bij heeft te kiezen voor de nieuwe keuzemogelijkheid (Behoud van aansluiting zonder een andere wijziging van de pensioentoezegging dan een overlijdensdekking die overeenstemt met het bedrag van de verworven reserves, zie 3.3.6.).

Wanneer de overlijdensdekking wegvalt, kan dit duidelijk gemaakt worden door dit letterlijk op te nemen in de uittredingsinformatie. Een andere mogelijkheid is om via een tabel de te verwachten bedragen 'bij leven' en 'bij overlijden' te vermelden waarbij het bedrag ingevuld naast 'bij overlijden' gelijk is aan "0". De FSMA is van oordeel dat deze laatste voorstellingswijze verwarrend kan zijn voor de aangeslotene, omdat daaruit onvoldoende duidelijk blijkt dat in geval van overlijden geen enkele

⁹ Artikel 4 van de wet van 18 december 2015 tot waarborging van de duurzaamheid en het sociale karakter van de aanvullende pensioenen en tot versterking van het aanvullende karakter ten opzichte van de rustpensioenen.

prestatie zal worden uitbetaald. De aangeslotenen zou ten onrechte de indruk kunnen krijgen dat in geval van overlijden wel nog de verworven reserves zullen worden uitbetaald of dat het bedrag van de overlijdensdekking nog kan evolueren. Om die reden geeft de FSMA de voorkeur aan de eerste werkwijze die duidelijk maakt dat de overlijdensdekking definitief wegvalt.

Het 'type' overlijdensprestatie wordt door de FSMA begrepen als de vermelding van het vaste of evolutieve karakter van de overlijdensdekking na uittreding, met name of het vermelde bedrag een vast bedrag betreft dat onveranderd blijft tot de pensioenleeftijd, dan wel of het bedrag nog verder evolueert, in functie van de reserve. Daarbij wordt vermeld of de overlijdensprestatie bestaat uit de uitbetaling van een vast kapitaal (of een rente) bij overlijden, een terugbetaling van de premies, een terugbetaling van de verworven reserves, ...

De FSMA verwacht dat de uittredingsfiche expliciet meedeelt of de overlijdensdekking al dan niet behouden blijft en, in geval van behoud van een overlijdensdekking na uittreding, het bedrag en het type van de overlijdensprestatie vermeldt. In het bijzonder gaat het over de keuzemogelijkheden die neerkomen op een blijvende aansluiting bij de pensioentoezegging. Voor wat betreft het 'type' van de overlijdensprestatie verwacht de FSMA dat het voor de uittreder duidelijk moet zijn of het bedrag van de overlijdensdekking een vast of evolutief karakter heeft en of de overlijdensprestatie bestaat uit de uitbetaling van een vast kapitaal (of rente) bij overlijden, een terugbetaling van het totaal van de premies, een terugbetaling van de verworven reserves, ...

De FSMA beveelt daarom aan om de aangeslotene in duidelijke en ondubbelzinnige bewoordingen uitsluitsel te geven over de al of niet aanwezigheid van een prestatie bij overlijden en om, indien er in geval van overlijden geen enkele prestatie wordt uitbetaald, dit ook uitdrukkelijk te vermelden op de uittredingsfiche.

Kosten. Weinig verzekeringsondernemingen geven informatie over de kosten verbonden aan elke keuzemogelijkheid. Slechts enkele verzekeringsondernemingen belichten het feit dat, wanneer de uittreder de overdracht naar zijn nieuwe werkgever zou vragen, de nieuwe werkgever en diens pensioeninstelling de overgedragen verworven reserves moeten aanvaarden zonder aanrekening van kosten voor de overdracht (artikel 32, § 1 WAP). Bij de andere keuzemogelijkheden geeft bijna geen enkele verzekeringsonderneming informatie mee m.b.t. de kosten.

Kosten. De FSMA beveelt aan om bij elke keuzemogelijkheid zo correct mogelijk de kosten te duiden, dan wel de afwezigheid daarvan.

Sturing keuze. Om een uittreder correct te kunnen laten kiezen, is vereist dat men hem alle keuzemogelijkheden op voldoende neutrale wijze meedeelt. De uittredingsfiche mag m.a.w. bepaalde mogelijkheden niet bevoornden.

De FSMA verwacht dat men alle keuzemogelijkheden op voldoende neutrale wijze vermeldt.

Aanbod tot individuele bijstorting. Verzekeringsondernemingen bieden de uittreder via de uittredingsfiche soms de mogelijkheid om individueel verder te sparen voor een pensioen.

De FSMA raadt af om in de uittredingsfiche een aanbod te formuleren om individueel verder te sparen voor een pensioen.

Als de verzekeringsonderneming niettemin een aanbod tot individuele bijstorting doet, verwacht de FSMA:

- dat deze optie niet wordt voorgesteld als één van de wettelijke keuzemogelijkheden voor het verdere beheer van de verworven reserves, maar er duidelijk van wordt afgescheiden;
- een expliciete waarschuwing dat het niet om de tweede pijler gaat;
- dat de aangeslotene geïnformeerd wordt over het feit dat een dergelijke spaarinspanning eventueel geen fiscaal voordeel zal opleveren wanneer de drempels, voorzien in de fiscale wetgeving, reeds bereikt werden op grond van andere derde pijler contracten.

Voorschot/Verpand deel. Een aangeslotene kan een voorschot op prestaties vragen dan wel zijn pensioenrechten in pand geven om een lening te waarborgen voor zover (i) dit gebeurt om hem in staat te stellen op het grondgebied van de Europese Economische Ruimte onroerende goederen die belastbare inkomsten opbrengen te verwerven, te bouwen, te verbeteren, te herstellen of te verbouwen en (ii) het pensioenreglement dit voorziet (art. 27, § 2 van de WAP).

De FSMA raadt aan om een uittreder die (een deel van) zijn verworven reserves heeft aangewend voor het verkrijgen van een onroerend goed te waarschuwen dat een overdracht van zijn verworven reserves geen betrekking zal hebben op het deel dat zo reeds werd aangewend.

3.3.2. Overdracht naar de onthaalstructuur

Draagwijdte en contractuele voorwaarden. Opdat de uittreder deze keuzemogelijkheid ten volle zou begrijpen, is het belangrijk om in de uittredingsfiche de nodige informatie te geven over de draagwijdte van deze keuzemogelijkheid en over de contractuele voorwaarden.

De FSMA verwacht dat de belangrijkste kenmerken van de onthaalstructuur worden toegelicht in de uittredingsfiche.

De FSMA beveelt aan om de uittreder er op te wijzen dat, indien hij voor een overdracht naar de onthaalstructuur kiest, hij de oorspronkelijke pensioentoezegging verlaat en terechtkomt in een nieuw (afzonderlijk) contractueel kader en dat hij hierdoor verdere aanspraken jegens zijn werkgever verliest.

De FSMA verwacht dat een uittreder erop attent gemaakt wordt dat hij de contractuele voorwaarden van de onthaalstructuur desgewenst kan opvragen.

Keuzemogelijkheden en concrete bedragen. Binnen de onthaalstructuur kunnen er meerdere keuzemogelijkheden voor de gewenste verdeling leven/overlijden bestaan. In dat geval is het nuttig voor elke meegedeelde keuze de verzekerde bedragen bij leven en overlijden mee te delen. De FSMA beschouwt deze werkwijze als een goede praktijk, omdat zij de aangeslotene onmiddellijk toelaat verschillende keuzemogelijkheden met elkaar te vergelijken en om deze bedragen te vergelijken met de verworven prestaties en prestaties bij overlijden die gegarandeerd worden bij de keuzemogelijkheid 'behoud van aansluiting zonder wijziging van de pensioentoezegging'.

De FSMA verwacht dat de uittredingsfiche duidelijk weergeeft over welke keuzemogelijkheden de aangeslotene in het kader van de onthaalstructuur beschikt.

De FSMA beveelt aan om de bedragen waarop de aangeslotene in het kader van de onthaalstructuur aanspraak zou kunnen maken op de pensioenleeftijd en bij voortijdig overlijden uitdrukkelijk in de uittredingsfiche te vermelden.

Medische voorwaarden. Het is mogelijk dat er bepaalde medische voorwaarden moeten vervuld worden om de verworven reserves te kunnen overdragen naar de onthaalstructuur. Indien er voorwaarden gelden, is het nuttig dat een uittreder hier in voorkomend geval reeds via de uittredingsfiche van op de hoogte wordt gebracht.

De FSMA beveelt aan om, indien er medische voorwaarden vervuld moeten zijn om naar de onthaalstructuur over te stappen, dit uitdrukkelijk in de uittredingsfiche te vermelden.

3.3.3. Pensioeninstelling van de nieuwe werkgever

Wanneer de aangeslotene kiest voor de overdracht van zijn reserves naar de pensioeninstelling van de nieuwe werkgever, wordt, net als bij een overdracht naar de onthaalstructuur, de band met het pensioenplan en met de inrichter verbroken. Ook bij deze optie is bijkomende toelichting aangewezen omtrent deze keuzemogelijkheid en de benodigde informatie om de overdracht door te voeren.

De FSMA verwacht dat men de keuzemogelijkheid om de verworven reserves over te dragen naar de pensioeninstelling van de nieuwe werkgever toelicht zodat de uittreder zich een beeld kan vormen over wat deze optie inhoudt. De FSMA beveelt in dat verband aan om de uittreder er op te wijzen dat hij de oorspronkelijke pensioentoezegging verlaat en terechtkomt in een nieuw (afzonderlijk) contractueel kader en dat hij hierdoor verdere aanspraken jegens zijn ex-werkgever verliest.

De FSMA beveelt aan om duidelijk te maken welke informatie en/of documenten de pensioeninstelling nodig heeft om de overdracht van de verworven reserves naar de pensioeninstelling van de nieuwe werkgever uit te voeren.

3.3.4. Een instelling die de winst verdeelt en de kosten beperkt

Wanneer de aangeslotene kiest voor de overdracht van zijn reserves naar de pensioeninstelling die de winst verdeelt en de kosten beperkt, wordt, net als bij een overdracht naar de onthaalstructuur en naar de pensioeninstelling van de nieuwe werkgever, de band met het pensioenplan en met de inrichter verbroken. Ook bij deze optie is bijkomende toelichting aangewezen omtrent deze keuzemogelijkheid en de benodigde informatie om de overdracht door te voeren.

De FSMA verwacht dat men de keuzemogelijkheid om de verworven reserves over te dragen naar een instelling die de winst verdeelt en de kosten beperkt, kadert zodat de uittreder zich een beeld kan vormen over wat deze optie inhoudt. De FSMA beveelt in dat verband aan om de uittreder er op te wijzen dat hij de oorspronkelijke pensioentoezegging verlaat en terechtkomt in een nieuw (afzonderlijk) contractueel kader en dat hij hierdoor verdere aanspraken jegens zijn ex-werkgever verliest.

De FSMA beveelt aan om te verwijzen naar haar website voor de lijst van instellingen die de winst verdelen en de kosten beperken. Deze lijst is daar terug te vinden via volgend pad: 'Professionelen > Thema's > Pensioenen > Aanvullende pensioenen > Werknemers > Lijsten > Overzicht pensioeninstellingen art. 22 Wet 12-07-1957'.

De FSMA beveelt aan om duidelijk te maken welke informatie en/of documenten de pensioeninstelling nodig heeft om de overdracht van de verworven reserves naar een instelling die de winst verdeelt en de kosten beperkt, uit te voeren.

3.3.5. Behoud van aansluiting zonder wijziging van de pensioentoezegging

Artikel 32 van de WAP biedt daarnaast ook de mogelijkheid de verworven reserves bij de pensioeninstelling te laten zonder wijziging van de pensioentoezegging. Deze keuze is de standaardkeuze, indien de uittreder niet uitdrukkelijk een andere keuze maakt. In dit geval blijft de uittreder aangesloten bij de pensioentoezegging en blijft de band met de inrichter bestaan.

De FSMA beveelt aan om de uittreder duidelijk te informeren over de blijvende betrokkenheid van de inrichter indien hij zijn verworven reserves achterlaat in de bestaande pensioentoezegging.

3.3.6. Behoud van aansluiting zonder een andere wijziging van de pensioentoezegging dan een overlijdensdekking die overeenstemt met het bedrag van de verworven reserves

Deze optie werd geïntroduceerd door de wet van 18 december 2015 en geldt voor uittredingen die plaatsvinden vanaf 1 januari 2016. In het kader van deze wettelijke keuzemogelijkheid wordt voorzien in een overlijdensdekking na uittreding die overeenstemt met de terugbetaling van de verworven reserves. Deze verworven reserves hebben een evolutief karakter. Om deze dekking te kunnen aanbieden, worden de verworven prestaties herrekend in functie van de verworven reserves. De pensioeninstellingen moeten het bedrag van de herrekende verworven prestaties vermelden in de uittredingsfiche.

De uittreder beschikt, na het verlopen van een termijn van 30 dagen na het ontvangen van de uittredingsfiche, nog over een bijkomende termijn van 11 maanden om te kiezen voor deze optie. Deze termijn van (in totaal) 12 maanden begint dus te lopen van zodra de uittreder de uittredingsinformatie heeft ontvangen. Na het verstrijken van deze termijn is het niet meer mogelijk voor deze optie te kiezen.

Indien de uittreder al vóór zijn uittreding een overlijdensdekking genoot (dus als actieve aangeslotene) die neerkwam op een terugbetaling van de verworven reserves en deze overlijdenswaarborg na uittreding behouden blijft, komen de optie 'zonder wijziging van de pensioentoezegging' en de optie 'zonder een andere wijziging van de pensioentoezegging dan een overlijdensdekking die overeenstemt met het bedrag van de verworven reserves' eigenlijk op hetzelfde neer. De FSMA is akkoord dat in dat geval beide keuzemogelijkheden als 1 keuzemogelijkheid mogen worden vermeld. De pensioeninstellingen die toch beide keuzemogelijkheden apart vermelden, worden aanbevolen om duidelijk aan te geven dat beide opties tot hetzelfde resultaat leiden.

De FSMA verwacht dat deze optie afzonderlijk op de uittredingsfiche wordt vermeld, tenzij de optie 'Behoud van aansluiting zonder wijziging van de pensioentoezegging' ook al voorziet in de

[terugbetaling van de verworven reserves bij overlijden waardoor beide opties aanleiding geven tot exact dezelfde prestaties \(bij leven en overlijden\).](#)

[De FSMA verwacht dat de belangrijkste kenmerken van deze optie worden toegelicht in de uittredingsfiche. De FSMA beveelt in dat verband aan om de uittreder er op te wijzen dat, indien hij voor deze optie kiest, het contractuele kader van de pensioentoezegging van toepassing blijft en dat hij hierdoor verdere aanspraken jegens zijn ex-werkgever niet verliest.](#)

[De FSMA verwacht dat het bedrag van de herrekenende verworven prestaties wordt vermeld en beveelt aan de uittreder er expliciet op te wijzen dat de verworven prestaties werden herrekenend.](#)

[De FSMA verwacht dat pensioeninstellingen de termijn waarbinnen voor deze optie kan worden gekozen correct opnemen in de uittredingsfiche.](#)

3.4. Algemene opmerkingen met betrekking tot de duidelijkheid en nauwkeurigheid

In dit onderdeel worden een aantal aandachtspunten aangekaart die de begrijpelijkheid van informatie bij uittreding in de weg kunnen staan of net kunnen verbeteren. Het gaat hierbij enerzijds, om de wijze waarop de wettelijk verplichte informatie wordt meegedeeld, en anderzijds, om informatie die weliswaar niet uitdrukkelijk wordt vermeld in de wetgeving, maar ontegensprekelijk bijdraagt tot een goed begrip door de uittreder. De hoofdbetrachting van de uittredingsfiche blijft immers om de uittreder in staat te stellen een geïnformeerde keuze te maken aan de hand van de verkregen informatie.

Voldoende informatie ... maar niet te veel informatie. De wettelijk verplicht mee te delen informatie moet duidelijk zijn voor de uittreder. Sommige uittredingsfiches zijn zodanig summier dat er ernstige vraagtekens bij de duidelijkheid ervan geplaatst kunnen worden. Het louter vermelden van bepaalde begrippen en bedragen laat een uittreder niet toe om de draagwijdte van de meegedeelde bedragen en keuzemogelijkheden correct in te schatten. Een beknopte toelichting die de draagwijdte van de rubrieken en keuzes toelicht is onontbeerlijk.

Het tegenovergestelde kan evenwel ook de duidelijkheid in de weg staan, vb. wanneer de informatie meerdere keren wordt herhaald en dit onder diverse vormen. Dit kan nodeloos verwarring creëren bij de uittreder.

De FSMA beveelt aan om bij de opstelling van de uittredingsfiche de nodige aandacht te besteden aan de begrijpelijkheid. Bijkomende uitleg is - gelet op de complexe materie - onontbeerlijk om van een duidelijke uittredingsfiche te kunnen spreken, maar de informatie moet wel op elk moment met een eenduidige terminologie duidelijk gestructureerd blijven en enkel herhaald worden indien dit noodzakelijk is voor een goed begrip.

Jargon. Heel wat verzekeringsondernemingen gebruiken verzekeringstechnisch jargon in hun uittredingsfiches. ('La réduction des garanties assurées', 'wiskundige reserves', 'mise en valeur de la réduction de votre contrat', 'premiëvrije aanspraak', 'vervaldag' (waar het gaat om de door het pensioenreglement voorziene eindleeftijd), 'verzekeringscombinatie'...). Heel wat juridische en verzekeringstechnische termen zijn voor een doorsnee uittreder niet evident en komen de begrijpelijkheid niet ten goede. De FSMA verwacht dat pensioeninstellingen informatie op een begrijpbare manier meedelen aan aangeslotenen en dat de gehanteerde terminologie eenduidig is en wordt afgestemd op het doelpubliek. Het nodeloos gebruik van vaktermen moet worden vermeden.

Wettelijke termen - Voorgaande neemt echter niet weg dat de vermelding van bepaalde wettelijke termen (vb. 'verworven reserves' en 'verworven prestaties'; zie ook 3.1 en 3.2), mits voldoende toelichting, wel degelijk haar nut heeft. In geval van een geschil of indien de aangeslotene bij een andere instantie of instelling bijkomende informatie wenst op te vragen, kan het gebrek aan wettelijke terminologie immers hinderen.

De FSMA verwacht dat men verzekeringstechnisch jargon vermijdt en een eenduidige terminologie hanteert, die is afgestemd op het doelpubliek.

De FSMA beveelt aan om de wettelijke termen zoals verworven reserves en verworven prestatie ook in de pensioenfiche te vermelden. Voor zover de uittredingsfiche gebruik maakt van een eigen, vereenvoudigde, terminologie verdient het aanbeveling om in de toelichting naar de wettelijke termen te verwijzen.

Gegevens gebruikt voor de berekeningen. Veel verzekeringsondernemingen vermelden in de uittredingsfiche de gegevens waarmee ze de verworven reserves en verworven prestaties heeft berekend (de zgn. variabele elementen: loopbaan, geboortedatum, datum van uitdiensttreding, tewerkstellingspercentage, ...). De FSMA beschouwt dit als een goede praktijk. Wanneer men deze gegevens meedeelt, kan dit de uittreder immers helpen om vergissingen snel te detecteren en te laten corrigeren.

De FSMA beveelt aan om alle gegevens die gebruikt werden voor de berekening van de verworven rechten van de uittreder mee te delen in diens uittredingsfiche.

Pertinente en concrete informatie. Sommige verzekeringsondernemingen gebruiken standaardclausules die zo geformuleerd zijn dat het aan de uittreder is om uit te maken of de inhoud ervan al dan niet op hem van toepassing is. Zo verwijst een clause naar een onthaalstructuur die er 'mogelijk' is. Om te weten te komen of de aangehaalde mogelijkheid daadwerkelijk bestaat dient de uittreder de verzekeringsonderneming te contacteren. Een andere verzekeringsonderneming gebruikt dan weer een clause die de uittreder meedeelt dat hij 'mogelijk' een overlijdensdekking heeft. Om te weten of dit het geval is, dient hij zelf op zoek te gaan in de bijlagen.

De FSMA verwacht dat de uittreder een correct en volledig beeld van zijn situatie en mogelijkheden krijgt aan de hand van zijn uittredingsfiche. Het gebruik van standaardclausules die van de uittreder vereisen dat hij zelf de pensioeninstelling contacteert om bepaalde basisinformatie te weten te komen, voldoet hier niet aan.

Persoonlijk aanspreekpunt. Het is belangrijk dat een uittreder weet waar hij terecht kan indien hij nog vragen heeft over de hem bezorgde informatie.

De FSMA verwacht dat de contactgegevens van de pensioeninstelling zijn opgenomen in de uittredingsfiche.

De FSMA beveelt aan om de uittreder de persoonlijke contactgegevens van zijn dossierbeheerder mee te delen.

Andere verzekeringen. Sommige uittredingsfiches maken melding van verzekeringen, andere dan het aanvullend pensioen. Deze informatie mag geen afbreuk doen aan de duidelijkheid en nauwkeurigheid van de uittredingsinformatie.

Indien de pensioeninstelling ervoor kiest om in de uittredingsfiche informatie op te nemen die betrekking heeft op verzekeringen, andere dan het aanvullend pensioen (vb. de invaliditeitsverzekering, de ziekteverzekering, ...), wordt aanbevolen om deze informatie duidelijk te onderscheiden van de uittredingsinformatie omtrent aanvullende pensioenen.

Raadpleging pensioenrechten via DB2P. Sinds 6 december 2016 kan de uitreder zijn aanvullende pensioenrechten raadplegen via de website www.mypension.be. Men vindt er de gegevens terug over de pensioenplannen waarbij men is aangesloten, alsook over de pensioenplannen waarbij men was aangesloten op basis van een voorgaande tewerkstelling.

De FSMA beveelt aan om aan de uitreder duidelijk te maken dat hij na zijn uittreding geen jaarlijkse pensioenfiche meer zal ontvangen. Het is aanbevolen hem te wijzen op de mogelijkheid om als slaper zijn pensioenrechten te raadplegen via www.mypension.be.

4. 'Best practices'

Rekening houdend met bovenstaande aandachtspunten zou de structuur van een uittredingsfiche er als volgt kunnen uitzien:

Inleiding

- Identificatie van alle betrokken partijen;
- de gegevens die werden gebruikt voor het berekenen van de bedragen vermeld in de fiche;
- het bedrag van de verworven reserves voor dewelke de uitreder een keuze moet maken over het verdere beheer (nog niet aangevuld tot de rendementsgarantie);
- het bedrag van de wettelijke rendementsgarantie (indien van toepassing) + korte omschrijving van de concrete inhoud en gevolgen van dit concept (vermelding dat deze garantie tot gevolg kan hebben dat het overdraagbare bedrag hoger kan zijn dan de verworven reserves);
- inleidende zin naar de keuzes.

Beschrijving keuzes

- Behoud van aansluiting zonder wijziging van de pensioentoezegging:
 - korte omschrijving van de concrete inhoud en gevolgen van deze keuze (o.a. de blijvende betrokkenheid ex-werkgever, brutobedrag, ...);
 - vermelding verworven prestaties;
 - datum op grond waarvan de verworven prestaties werden berekend (dit is de pensioenleeftijd in het pensioenreglement);
 - lot van de overlijdensdekking;

- indien behoud van een overlijdensdekking na uittreding, vermelding bedrag en type van de overlijdensprestatie;
 - vermelding dat de keuze kosteloos is.
- Behoud van aansluiting zonder een andere wijziging van de pensioentoezegging dan een overlijdensdekking die overeenstemt met het bedrag van de verworven reserves:
 - korte omschrijving van de concrete inhoud en gevolgen van deze keuze (o.a. de blijvende betrokkenheid van de ex-werkgever, ...);
 - vermelding van het bedrag van de herrekenende verworven prestaties en van het feit dat de verworven prestaties werden herrekenend;
 - datum op grond waarvan de verworven prestaties werden berekend (dit is de pensioenleeftijd in het pensioenreglement);
 - bedrag en type overlijdensprestatie: verwijzing naar het bedrag van de verworven reserves en het evolutieve karakter van dit bedrag;
 - vermelding dat de keuze kosteloos is.
- Andere keuzes (overdracht):
 - inleidende uitleg:
 - verduidelijking welk bedrag men kan overdragen;
 - verduidelijking dat men hierdoor het pensioenplan van de voormalige werkgever of sector verlaat en de verdere aangroei van de verworven reserves niet meer volgens de oorspronkelijke regels zal verlopen, maar volgens de regels van het nieuw gekozen plan + dat de overlijdensdekking van het plan van de voormalige inrichter wegvalt;
 - verduidelijking dat de overdracht beperkt zal zijn tot het gedeelte van de reserves waarop geen voorschot of inpandgeving van toepassing is (*indien van toepassing*).
 - onthaalstructuur (*indien van toepassing*):
 - korte omschrijving van de concrete inhoud en gevolgen van deze keuze;
 - de keuzemogelijkheden waarover de aangeslotene binnen de onthaalstructuur beschikt;
 - de bedragen waarop de aangeslotene in het kader van de onthaalstructuur aanspraak zou kunnen maken op de pensioenleeftijd en bij voortijdig overlijden (beide bedragen desgevallend voor elke optie voorhanden binnen de onthaalstructuur);
 - datum op grond waarvan de pensioenprestaties werden berekend (dit is de pensioenleeftijd in het reglement van de onthaalstructuur);

- de vermelding dat men de contractuele voorwaarden van de onthaalstructuur kan opvragen;
 - eventuele (medische) voorwaarden;
 - de informatie en/of documenten die nodig zijn om de overdracht uit te voeren;
 - vermelding of er aan deze keuze al dan niet kosten zijn verbonden.
- pensioeninstelling van de nieuwe werkgever of sector:
 - korte omschrijving;
 - de informatie en/of documenten die nodig zijn om de overdracht uit te voeren;
 - vermelding dat de overdracht die uit deze keuze voortvloeit kosteloos is.
 - instelling die de winst verdeelt en de kosten beperkt:
 - korte omschrijving;
 - de informatie en/of documenten die nodig zijn om de overdracht uit te voeren;
 - verwijzing naar de website van de FSMA voor een lijst van dergelijke instellingen;
 - vermelding dat deze nieuwe pensioeninstelling mogelijk bepaalde kosten kan aanrekenen.
- [Een waarschuwing dat het aanvullend pensioen slechts kan worden uitbetaald vanaf de datum waarop het wettelijk rustpensioen van de uittreder effectief ingaat \(of – onder welbepaalde voorwaarden - kan ingaan\), middels een verwijzing naar Mypension.be.](#)
 - De keuzetermijn van 30 dagen. Verduidelijking dat bij gebrek aan een keuze binnen de dertig dagen, de keuze voor het behoud van aansluiting zonder wijziging van de pensioentoezegging zal worden vermoed, maar dat men bij (impliciete of expliciete) keuze voor het behoud van de aansluiting zonder wijziging van de pensioentoezegging nog
 - [gedurende 11 maanden, na het verlopen van de voornoemde 30 dagen vanaf het ontvangen van de uittredingsinformatie, nog kan kiezen voor de optie ‘zonder een andere wijziging van de pensioentoezegging dan een overlijdensdekking die overeenstemt met het bedrag van de verworven reserves’;](#)
 - op elk moment kan kiezen, [bij beide voornoemde opties](#), voor de overdracht naar de pensioeninstelling van de nieuwe inrichter, naar een instelling die de winst verdeelt en de kosten beperkt of naar de onthaalstructuur.

Slot

- Contactpersoon van de pensioeninstelling bij wie de uittreder terecht kan met vragen.
- Antwoordformulier voor de uittreder waarin alle keuzes zijn opgenomen (ook de 'default'-optie 'behoud van de bestaande pensioentoezegging van de ex-werkgever').

De fiche moet eenduidige terminologie hanteren en jargon zoveel mogelijk vermijden of - waar nodig - kort nader duiden. Zij dient bovendien alle keuzemogelijkheden neutraal weer te geven. Tot slot moet de fiche uiteraard ook tijdig verstuurd worden (cf. 2).
